

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Intrevederea dela Desio.

Sibiu, 19 Iulie n.

Micul orașel Desio din Lombardia, — nu de mult încă provincie aparținătoare monarhiei noastre, — a devenit celebru. Toți ziaristii și toți politicienii îi poartă numele pe buze.

Aci și-au dat adevărată întâlnire zilele trecute doi dintre reprezentanții puterilor cari formează tripla alianță: ministrul comun de externe al nostru, baronul Aehrenthal, și ministrul de externe italian, Tittoni.

La început se credea, că e vorba numai de o întâlnire de curtoasie, de o vizită, pe care o face ministrul nostru comun de externe, nu de mult chemat să ocupe acest post de încredere, colegului său din Italia; dar știrile venite din Desio ne spun, că e vorba de ceva mai mult și că lucruri mari s'au întâmplat în acest mic orașel. Nu numai că tripla alianță a fost de nou întărită, cu consensul celui alt interesat, al cancelarului Bülow al Germaniei, și că s'au reînnoit și cimentat raporturile de cea mai bună prietenie între Austro-Ungaria și Italia, cari începuseră a privi cam chiorăș una la alta, ci s'a stabilit și un program comun de acțiune pentru viitorul apropiat.

Firește, că în mod amănunțit nu se cunoaște aceea ce s'a vorbit și s'a stabilit la Desio între acești doi conducători ai politicii europene, ci se știe numai atâta cât au comunicat înșiși ministrii de externe ziaristilor într'o notă compusă cu multă precauțiune despre rezultatul constăturilor lor. În nota aceasta se spune, că au fost întărite sentimentele celei mai cordiale amiciții între cele două guverne și cele două monarhii, ca urmare a alianței lor, și că ministrii au stabilit cu mulțămire reciprocă deplină lor înțelegere cu privire la menținerea echilibrului și a statului

quo, nu numai în prezent, ci și în viitor.

Din acest scurt comunicat se scot acum combinațiunile și concluziunile cele mai cutezate. Unii cred, că s'a luat înțelegere cu privire la pacificarea Macedoniei, — după ce Austro-Ungaria și Italia au fost însărcinate cu executarea reformelor în peninsula balcanică, — și anume, în înțelesul, că și una și alta dintre aceste două monarhii va intra cu armată în Macedonia și va ocupa o parte din ea; iar alții afirmă, că pe lângă chestia macedoneană a mai fost discutată și situația din Sârbia, unde în urma conflictului vama cu Austro-Ungaria se văd deja semnele unei mari crize economice și politice. Se crede, că tronul regelui Petru al Sârbiei se clatină și o apropiată renunțare la tron are să urmeze. S'a discutat deci, și s'a ajuns la înțelegere, că ce să se întâmple în caz că se va ivi această eventualitate? Fiul regelui Petru nu e iubit de popor, prin urmare nu-l va primi nime de rege. O unire a Sârbiei cu Bulgaria, sub un singur domnitor, nu convine Austro-Ungariei. S'a ajuns deci la înțelegerea, că Sârbia să fie unită cu Muntenegru, sub domnia lui Nichita.

Să nu se uite, că Nichita, principele de Muntenegru, e socru regelui din Italia, și de aceea e adusă în legătură cu combinația aceasta și regina Elena a Italiei, dela care se zice că ar fi emanat planul unirei țărișoarei tatălui ei cu mica Sârbie.

De e așa, ori nu e așa, cine poate să știe? Din comunicatul ministrilor, cari au legat înțelegerea, nu se poate tălmăci în privința aceasta nimica pozitiv. Ce se știe însă e, că nici combinația cu restabilirea ordinii în Macedonia, și nici cea cu împreunarea Sârbiei cu Muntenegru, nu întimpină aplacidarea politicienilor nostri maghiari. Nu le convine nici una nici alta.

În Macedonia zic, că n'avem ce căuta, pentru că de o nouă ocupație, ca cea din Bosnia și Herțegovina, n'avem nici o trebuință; iar împreunarea Sârbiei cu Muntenegru ar fi ceva desastros pentru Ungaria. „Principele Nichita nu ne este amic, — scrie o gazetă maghiară, — și noi nu ne vom putea învoi niciodată, ca acest urgisitor al Ungariei și Austriei să ajungă la puterea care l-ar face temut. Despre aceea deci nici vorbă nu poate să fie, ca după Carageorgevici să ajungă dinastia Petrovici pe tronul Sârbiei“...

Negreșit, că pentru Maghiari ar fi foarte neplăcută ridicarea, în nemijlocită apropiere, a unui stat slav de ceva însemnătate, dela care ar putea să primească alimentare culturală, economică și poate și politică și elementul slav dela noi, de ex. Sârbii și Croații. Dar dacă cei mari și tari vor ajunge cândva la convingerea, că e bine să se facă așa, poate că tocmai pentru a slăbi pe Maghiari și a le mai înfrâna șovinismul: împace-se compatrioții nostri cu gândul, că lucrul se va face fără a mai fi ei întrebați, și se va face pe lângă tot protestul lor, fie oricât de energetic. Ori ce vor face? Se vor război cu Europa întreagă? Cu greu va merge, după ce nici cu Viena singură nu prea pot să o scoată la cale.

Revenind asupra misiunii baronului Aehrenthal, mai notăm, că din Desio, acesta a plecat, însoțit de Tittoni, la Racconigi, pentru a se prezenta regelui Victor Emanuel, care l-a primit în mod extraordinar de afabil. A făcut cu el primblare cu automobilul, l-a prezentat reginei Elena și l-a reținut la dejun, împreună cu Tittoni, apoi s'au retras toți trei pentru a se sfătui. Au stat împreună, numai regele cu cei doi ministri de externe, două ore întregi.

Marți sara baronul Aehrenthal a plecat îndărăt la Viena, iar Mer-

curi a mers la Ischl, pentru a face raport Monarhului nostru despre cele isprăvire în Desio.

Iubileul Monarhului. Reichsrath-ul austriac, în ședința de Marți a adoptat, fără discuțiune și în mijlocul aplauzelor, propunerea doctorului Lueger, primarul Vienei, de a se alege o comisiune specială, care să prezinte un proiect pentru sărbătorirea iubileului de 60 de ani de domnie a M. Sale împăratului și regelui Francisc Iosif. Doctorul Lueger a anunțat, că va cere comisiunei acesteia să voteze un credit de 100 milioane cor. ca fond pentru asigurarea contra bătrânețelor și a invalizilor. Această instituție va corăspunde necesităților tuturor claselor muncitoare și va fi legată pentru totdeauna de numele împăratului Francisc Iosif, care a dat tuturor popoarelor și tuturor supușilor săi sufragiul universal. Cuvintele doctorului Lueger au fost acoperite cu salve de aplauze de către toți deputații, cari l'au ascultat în picioare.

Temeliile vieții noastre românești.

de

Ioan Mateiu, abs. de teologie.

Vrednicia unui neam să întemeieze pe cultura ce o are.

Cu cât cultura aceasta este mai deplină și cuprinde mai lămurit viața sufletească a poporului cu toate arătările ei, cu atât poporul se impune tot mai mult, el trăiește, statornicindu-și rostul său deosebit de a fi, prin biruința unei vieți libere și puternice, descătușată de legăturile protivnice ale împedecării ori cutropirii. Numai când cultura aceasta este cea mai adevărată oglindă a sufletului neamului, înfățișând vibrarea puternică a aceluiași gânduri și nădejdi, numai atunci este cu adevărat acel neam.

Firește că, o atare cultură, care trebuie să fie a tuturor, poate veni numai în lumba milioanelor de suflete cari o vorbesc. Căci numai aceasta este chizășia unei dăinuri statornice și sănătoase, menită să înalțe neamurile spre culmile desăvârșirii

FOIȘOARĂ.

Schițe

din viața sculptorului Alexandru Liuba.

De Dr. At. Marienescu.

Operele (lucrările) lui.

(Urmare).

Văchentie Babeș. Sofronie tata în 3/16 Dec. 1902 îmi scrie: Alexandru dela Arad a plecat la Pesta și acolo a grăit cu dl Vic. Babeș pentru ai face bustul promis. Îmi scrie, că dl Babeș a slăbit tare de abia poate sta ca model. Alexandru v'a trimite un bust al bătrânului și la Academia Română. Tot Sofronie în 8/21 Maiu 1903 îmi scrie: Aici vă trimit o poză fotografică de pe bustul bătrânului nostru Vic. Babeș, pe care l-a făcut astă-toamnă când s'a dus la München. A reușit destul de bine, deși bietul bătrân abia a putut sta model, pentru că e slab. De pe față se vede, că e trist și năcăjit. (Eu fotografia am dăruit-o museului nostru etnografic din Sibiu. Unii înțelepți au zis, că nu seamănă. Firește, că nu seamănă cu Babeș cel sănătos, pe care l-au văzut cu mulți ani mai înainte în Sibiu).

Dr. Victor Babeș, medic, profesor de universitate în București. Alexandru în 20 Iunie 1905 îmi scrie din București: Până acum n'em încă nimic sigur; dar dl Dr. Victor Babeș și-a comandat bustul în

marmoră, și acestea va fi o bază, ca să mai pot subsista aici cel puțin 5—6 luni. Tot Alexandru Liuba în 2 Aug. 1905 îmi scrie din București: Bustul dlui Victor Babeș a reușit bine și e foarte mulțămît cu bustul. (Eu am cerut informațiune, dar dl Babeș nu mi-a răspuns. Întrebând în București mi-a zis, că bustul nu e după așteptarea sa).

Sfânta Barbara, patroana ocarilor (minerilor). Sofronie tata în epistola din 2 Martie 1900 numără sfânta Barbara, figura, întră lucrurile lui Alexandru. Toate aceste trei figuri, sfântul George, sfânta Barbara și Elisa im Bade (Saveta în scaldă) au fost clasificate de foarte bune și expuse în museul artistic din München, și pentru ele pe semestrul acesta a primit testimonial aci alăturat în copie. Tot Sofronie tata în 12 Sept. 1906 îmi scrie, că Alexandru figura sfânta Barbara a vândut-o în München.

Mausoleul Ghiba-Birta din Arad. Sofronie în 20 Nov. 1903 îmi scrie: Alexandru, după ce va găta monumentul lui Augustini, va căpăta altul pentru Birta. Tot Sofronie îmi scrie în 12 Sept. 1906. Pentru monumentul Birta a fost de câteva ori la Arad. A făcut un plan pentru cripta Ghiba-Birta din Arad. Der și acolo vre-o trei ani l-au ținut cu vorba, iar mie Aradani mi-au făcut spese cu călătoriile lui Alexandru la Arad. Acum din Maidan, acum din München. În urmă Aradani s'au lăsat de plan. Acest plan îl-am tri-

mis. Tot Sofronie îmi scrie în 18 Sept. 1906: Alexandru, pentru monumentul Ghiba-Birta a fost de câteva ori la Arad. Planul definitiv a rămas acolo. Alexandru a făcut prin un arhitect din Oravița construcțiunea întreagă a monumentului, dar când a fost la adevărat, Aradani au zis, că n'au atâția bani. Mai târziu am cetit că pe Elena Ghiba-Birta au pus-o în cripta altuia. Dar naționaliștii din Arad pe Alexandru l-au băgat în spese. Am aci niște schițe pentru prima concepere, și copia de pe planul reținut în Arad. Pe plan e scris Mausoleum și e subscris în Oravița 12 V. 1905 de arhitectul Litner. Intre 2 stâlpi de peatră și cu urne deasupra, partea de sus e un ram, în vârful cu cruce, în mijloc cu relieful moartei și sub ram e inscripțiunea Elena Ghiba Birta, iar din jos de ram e ușa pentru criptă. Lângă stâlpi, de dreapta și de stânga sunt și alte construcțiuni, parte pentru întărirea, parte pentru înfrumșetarea mausoleului.

Cap de femeie. De pe un bust de marmoră se află o placă și o fotografie. Deasupra umărului drept pe pânză se află numele Liuba cu litere tipărite, din cari se vede numai 190, deci numărul ultim fiind cam la margini nu e fotografat. Femeia pare a fi o Germană din München. Mai mult nu se poate ști.

Ilarion Chendi. Sofronie Liuba tata în 12 Sept. 1906 îmi scrie: Cea din urmă lucrare a lui Alexandru a fost bustul în lut al amicului său Ilarion Chendi, vice-

bibliotecar la Academia Română din București. Bustul a rămas mai negata, pentru că Alexandru a murit. (Eu am cerut informație dela amicul sculptorului, dar nici după 6 luni răspuns nu mi-a dat. Când în Aprilie 1907 am fost la București, am cerut o întâlnire ca să-mi spună și despre alte lucrări ale lui Liuba. Mi-a pus termen de vizită, dar n'a venit. Marienescu).

Copilul sare în apă. Sofronie tata în 12 Sept. 1906 îmi scrie: Alexandru a făcut un copil ioplit în marmoră în poziția, când sare în apă să se scalde. Dar acesta l-a vândut în München. Tot Sofronie tata în 17 Oct. 1906 îmi scrie: Copilul ce vrea să sară în apă, Alexandru l-a făcut și în gips și acesta e la Ilarion Chendi în București. (Am cerut informație și nu mi-a dat).

Intre plăcile și fotografiile ce mi-le-a trimis Sofronie tata, am aflat o placă și o fotografie, ce se vede a fi luată în atelierul de sculptură. Pe placă și fotografiile se văd două figuri. Măiestrul de notat stă la dreapta și cu dreapta ridică o rudă, pe lângă care se scoboară o funie subțire de care e legat un copil, care stă cu mâinile în sus, palmă pe palmă, gata să sară în apă, ca să învețe a înota. Deduc, că mai târziu copilul a fost despărțit de măiestru. Unde se află figura măiestrului, nu se știe.

C. o. o. s. Az országos magyar képzőművészeti társulat (despre care am

Afânduse deci la temelia vieții fiecărui popor limba lui proprie, ca singura condiție în putință a întemeia viitorul puternic și strălucit de viațuire, e firesc să vedem, pornind din vremile cele mai îndepărtate până în zilele noastre, mulțime de neamuri purtând lupte înverșunate ori potolite, cu cuvântul sau cu arma scripitoare întru apărarea îndărătnicită a acestei temelii de cultură și de viață. Pe paginile istoriei sunt încremenite cu slove de foc sute de astfel de lupte, și ele dovedesc cu prisosință că numai pentru aceste popoare sau isprăvit cu biruință deplină, cari au fost neîntrerupt hrănite de focul nestâns al dragostei puternice pentru lucrul mare și sfânt ce se cheamă: limbă.

Fără îndoială că, cu încetarea acestor lupte de sânge, frământările n'au putut și nu puteau să mântue aici, ci a fost de nevoie să înceapă o nouă vreme de muncă, acum temeinică și stăruitoare, întru păstrarea și îndreptarea acestei limbi spre desăvârșirea deplină. S'au întemeiat deci instituții, cari aveau să fie pentru toate vremile, locurile de apărare și cultivare ale culturii, ale vieții popoarelor, prin tălmăcirea în limba proprie a sufletului lor deosebit. De aici înainte toată munca, toate puterile sufletești și materiale s'au cheltuit în jurul acestor instituții, căci se știa în chip neîndoelnic că de întunecarea ori înflorirea acestora e legată căderea neapărată sau înălțarea sănătoasă a unui popor. După neamuri și împrejurări, aceste instituții se aseamănă sau se deosebesc, servesc aceleași sau alte scopuri. Ele însă niciodată nu s'au dovedit a fi de prisos pentru omenire, ci dimpotrivă s'au arătat ca cele mai de căpetenie forme de apărare și cultivare. La noi ele s'au încheșat după vremuri în cele mai însemnate două instituții de viață, în: *biserica și școala*.

Dacă cercetăm viața noastră de două mii de ani, vom afla, că neconținut am trăit în jurul bisericii, care ne încălzea sufletul în dureri și bucurii, prin credința sfântă a legii creștine. Pentru smulgerea acesteia s'au îndreptat împotriva noastră cele mai neomenești asupriri și ispitiri, s'au pornit cele mai văjelioase furtuni și primejdii de nimicire. Ele însă nici când n'au biruit, pentru că puterea care lega sufletul înaintașilor noștri vrednici de această biserică a credinții și a legii, a sfărâmat cu vitejie uimitoare aceste haine încercări de prăpădire. „Întreg trecutul neamului nostru, toată cultura lui multă sau puțină, din cele mai îndepărtate vremuri și până astăzi, întreaga lui gândire și simțire, cu un cuvânt: *toată ființa sufletească a neamului nostru*, se întemeiază pe neclintitele temelii ale acestei sfinte credințe strămoșești, care în gura poporului se numește atât de frumos: *lege românească*. În aceste două cuvinte și-a tălmăcit poporul nostru toate durerile și nădejile lui, iden-

tificându-și firea sa românească cu această sfântă lege creștină, în semn de evlavie și recunoștință pentru puterea de viață ce ia dat-o într'ua suferirea cu bărbăție a tuturor viforelor cari s'au descărcat asupra vieții lui.“ Cele mai frumoase pagini ale istoriei noastre sunt acelea, cari povestesc despre frământările și luptele împrejurul acestei legi a bisericii și sufletului nostru. Căci și-au dat seamă pe deplin înaintașii noștri despre adevărul că, numai în această lege putem trăi, că pierzându-o încetează și viața noastră. Drept aceea împotriva tuturor apăsărilor și robirilor, am adus cele mai mari și mai sfinte jertfe de sânge, pentru a rămânea purura:

„Statornici în cinstea de lege și țară
În focul credinții statornici.“

după cum atât de înțelept spune și poetul țărănimii noastre. Și nu este putere omenească, care să ne despartă de această sfântă lege.

Noi am apucat-o întărită și bogată dela cei cari au asudat pentru ea în atâtea scurgeri de veacuri, venită ca cea mai scumpă și mai curată comoară de moștenire, și datorica noastră de căpetenie nu poate fi alta decât ca, luând îndemn dela bărbăția și vitejia acelor cari ni-au hărăzit-o, să fim aceeași hotărâți și neînduplecați apărători și sporitori ai legii românești, devenind astfel purtătorii mai departe ai vredniciei strămoșești, înțelegători cuminiți ai rostului nostru de azi, și împlinitorii acelor nădejdi sfinte, cu cari au trebuit să se scoboare în mormânt, înainte vreme, atâtea sute de luptători harnici și cinstiți. E firesc deci să pricepem desfășurarea acestor adevăruri, că numai biserica cu întreaga ei alcătuire și orânduire de păstrătoare a legii sfinte, poate fi singurul loc, unde să ne cheltuim toate puterile minții și muncii noastre, pentru a o păstra purura, ca cea mai puternică temelie a vieții noastre.

Biserica, mai cu deosebire pentru noi cei din țara aceasta, este un așezământ, care hotărăște viața ori moartea noastră. Ea este cel mai însemnat izvor de hrană al vieții noastre sufletești. Ei ie dat să ne smulgă din vâlmășagul cumplitei lupte, să ne streoure seninătate în suflete, să ne ucidă patimile cari ne orbesc mintea, să aprindă în noi un gând și o simțire mai înaltă și astfel primeniți de o nouă învioreare să pornim munca de mântuire românească cu însuflețirea nepilduită a strălucirilor noștri strămoși.

După străduințele sfinte ale aceluia *Napoleon* al Românilor ardeleni, care este *Andrei Șaguna*, al cărui chip cu ochii străbătători și cu barba resfirată a intrat în mintea tuturor, urmează ca acum să ne pătrundem tot mai mult de rostul mare al acestor străduințe, căutând închipuirea lor înțeleaptă prin munca cea mai stăruitoare. Dacă acest mucenic al neamului și a cheltuit toată truda vieții sale, toate

puterile și înțelepciunea minții sale înalte pentru a ne da o biserică puternică și măreață, îngrădită în acele legi de o deosebită temeinicie, cari să chizeuiască păstrarea vieții noastre pentru toate vremile; dacă înțelegem că „acest maiestos bătrân a fost de pe scaunul său de episcop, ca de pe un tron de rege, un cărmuitor de oameni și un îndreptător al vremilor — cămora nu li s'a spus ca esemplarele obișnuite ale omenirii, ci le-a întors de pe povârnișul lor spre culmea lui“, săvârșind cea mai dumnezească faptuire, aceia a întemeerii vieții noastre statornice și cinstite: noi cei de azi, milioanele de credincioși suntem obligați prin cea mai puternică datorie a iubi această biserică mai presus de orice, aducând toate jertfele, pentru a ne păstra prin ea neschimbată legea, în care am trăit dela început obârșiei noastre. (Va urma).

Noua lege școlară.

Articolul de lege XXVII din 1907, referitor la raporturile de drept ale școalelor nesustținute de stat și la competențele învățătorilor aplicați la aceste școli.

§. 12.

Atât susținătorii de școli comunale, cât și susținătorii de școli confesionale sunt datori a asigura competențele învățătoarești până la suma minimală indicată în §-ii 2 și 3, — întrucât n'ar fi capabili imediat, — dela intrarea acestei legi în vigoare în decurs de 3 ani, adică până la 30 Iunie 1910. Dacă n'ar putea îndeplini aceasta din motivul sărăciei justificate după prescripțiile §-lui 15, atunci sunt datori, ca cel mult până la 30 Septembrie 1910 să petiționeze la ministrul de culte și instrucțiune publică după ajutor de stat conform indicărilor statorite.

Petiția unei astfel de comune, care n'a repartizat darea școlară de 5% admisă prin §-ul 35 art. de lege XXXVIII din 1868, sau n'a exhaustat-o, nu se consideră.

De acest ajutor pot beneficia susținătorii de școli imediat după intrarea legii în vigoare și anume pentru învățătorii tuturor acelor școli, cari intrunesc condițiunile legii.

Dacă în restimpul acesta de 3 ani nu se cere ajutor de stat pentru școli deja existente, mai târziu numai în acel caz vor putea primi ajutor, dacă în senzul §-lui 15 vor putea dovedi, că starea materială în cursul timpului s'a înrăit.

Dacă într'o comună statul susține sau înființează în viitor o astfel de școală de stat, care ar putea cuprinde pe toți elevii obligați dela 6—12 ani, atunci ajutorul de stat, pe care învățătorii altor școli din acea comună l-au avut ca întregire la salariu sau la cuincuenal, numai în acel caz se poate detrage respective, se poate denega votarea aceluia, când aceasta o pretind însemnate interese de stat și când motivele denegării ajutorului de stat nu s'au delăturat nici după ce asupra acestora

s'a atras atențiunea autorității școlare superioare.

Constatarea, că subversează însemnate interese de stat sau ba, rămâne în competența ministrului de culte și instrucțiune publică după ascultarea opiniunii comisiei administrative. Întrucât susținătorul de școli după detragera ajutorului de stat, în curs de un an, sistează școala, iar învățătorul încurs de 1/2 an după sistarea școlii n'a fost din nou aplicat în funcțiune sau nu s'a penzionat, un astfel de învățător este îndreptătit la un ajutor de stat în suma ajutorului anual avut în funcțiune. Învățătorii dela școlile comunale și confesionale, aplicați în posturi din nou sistematizate numai în acel caz pot conta la ajutor de stat, fie la salariu, fie la cuincuenal, dacă sistemizarea noului post s'a făcut cu învoirea prealabilă a ministrului de culte și instrucțiune publică.

Susținătorii de școli în timpul de tranziție de 3 ani, mai sus amintit, sunt datori a asigura pe seama învățătorilor aplicați în școlile lor, numai competențele stabilite prin art. de lege XXVI din 1893, iar de ajutoarele de stat primite până la intrarea acestei legi în vigoare pot beneficia și pe timpul de tranziție, adică până inclusiv 30 Septembrie 1910. Asemnarea ajutorului de stat și pentru acest timp să face conform prescripțiilor §-lui 31. Dispozițiile acestei legi însă, cu excepțiunea §-urilor 2, 3 și 20, se extind și asupra acestor școli. Ajutoare nouă de stat în timpul de tranziție se dau numai ca întregire de salariu și cuincuenal la suma statorită prin legea prezentă și numai învățătorilor aplicați la școli, cari intrunesc toate condițiunile legii.

§. 13.

Dacă susținătorii școalelor confesionale în cursul timpului hotărât prin §-ul anterior n'ar asigura salariul și cuincuenalul învățătorilor lor și cu toate acestea ar dori să-și susțină școlile, salariul minimal fixat prin aceasta lege se consideră ca asigurat în sarcina respectivei comune bisericesti. Dacă însă salariul va fi neincassabil și comuna bisericască nici după constatarea acestei împrejurări nu va reflecta la ajutor de stat, atunci respectivul susținător de școală în comuna aceea își pierde dreptul de a mai susține școala, care drept însă din nou și-l redobândește, dacă mai târziu prin reflectarea la ajutor de stat dorește să-și reînființeze școala.

§. 14.

Salariile învățătorilor comunali și confesionali, precum și remunerațiile cantonale, până acum statorite prin foaie de emulamente și prestate învățătorilor din mijloacele proprii a-le susținătorilor de școli, sunt a se acorda și pe mai departe neștirbite, respective acele nu se pot reduce cu scopul de a se întregi prin ajutor de stat.

Susținătorii de școli însă le stă în drept, ca salariul învățătoresc întregit prin ajutor de stat să-l completeze din al lor până la suma salariilor învățătorilor de stat, fără ca ajutorul de stat votat odată să poată fi revocat sau scârțat.

Dacă salariul unui învățător aplicat la o școală subvenționată prin ajutor de stat, scade în urma unor împrejurări stabile pe cari susținătorul de școli nu le poate delătura, atunci autoritatea școlară respectivă poate cere dela ministrul de culte și instrucțiune publică urcarea ajutorului de stat avut.

Dacă însă scăderea indicată în alineatul 3 ar urma după urcarea salariului la minimul de care se bucură învățătorii școalelor de stat, atunci completarea ajutorului de stat se poate cere numai până la suma prescrisă în §-ii 2 și 3 ai legii prezente.

§. 15.

Ministrul de culte și instrucțiune publică, din suma preliminară de către forul legislativ întregeste prin ajutor de stat salariul fundamental și cuincuenaliile învățătorilor dela școlile comunale și confesionale pe calea comisiei administrative pe lângă învoirea prealabilă și pe lângă încuștiințarea autorității superioare școlare cu observarea condițiunilor cuprinse în §-ii 16, 17, 18, 19 și 20 ai legii prezente.

Înainte de statorirea sumei ajutorului de stat, comisiunea administrativă constată;

scriș și în prima comunicare), a deschis concurs pentru opere de sculptură ale elevilor născuți în Ungaria, dar cari studiază în străinătate, ca să se arete la expozițiunea de primăvară ținută în 1905 în Budapesta. Votizarea s'a pus pe 25 Aprilie. Și Alexandru Liuba a luat parte la concurs. Intre actele ce mi-le-a trimis tatăl său sunt: O cartă de corespondență a lui Iohann Zöller, care în 30 Apr. 1905 scrie lui Alexandru Liuba la München, că Scheible în numele lui Liuba a imputernicit pe Ioh. Zöller ca să-i împacheteze modelele și să le trimită la Budapesta. Ioh. Zöller îi scrie, că le-a împachetat în 2 lăzi, și că modelele au fost: 3 buste de portret, un portret relief, 2 figuri și o schiță de plastelin. Se află conținutul dela Wetsch Kunst et Mobilientransport München către Al. Liuba, în care se recunoaște că Hans Zöller a predat 2 lăzi cu buste de portrete și reliefe, la adresa transportătorilor Macher und Prosner în Budapesta, și după recunoștința de primire a acestora, o ladă a fost grea de 46 și alta de 49 chilograme. (Au fost rugați unii din Pesta, ca la societatea artistică de țară se investigheze, că modelele, reliefele și figurele, cu ce nume s'au introdus la primire, că societatea le-a expedit toate lui Liuba etc., dar informațiune nu mi-s'a dat. Marienescu). Despre unele modele este dat, că s'au arătat la concurs, și aceasta se spune la punctele respective, ca: *Atleții*, Paris, etc.

Bustul generalului Doda. Vichentie Babeș în 26 Mai 1897 către Al. Liuba. Fotografia neuitatului meu amic Doda, bine că ai primit-o și că e folosibilă. Și să te îngrijești, ca să o păstrezi bine, pentru că e dela el (Doda) cea din urmă suveniră. P. Dragalina, profesor în Caransebeș în 15 Iulie 1897 către Sofronie. Aprobează ca Alexandru să facă bustul lui Doda, apoi mai zice: Doda avea mania a nu se fotografia; drept aceea cu greu se pot câștiga fotografiile sale. Am aflat totuși una din anul 1869, luată în München și dăruită decedatului general Trașca și azi aflat-o la familia Moacă. Sofronie în 26 Iulie 1897 îmi scrie: Fiul meu a făcut bustul generalului Doda de pe o fotografie ce i-a trimis-o dl Vichentie Babeș și bustul transformat în gips îl voi trimite comunității de avere din Caransebeș. Tot Dragalina în 5 Aug. 1897 scrie lui Alexandru: Vă trimit fotografiile generalului Doda spre folosire. Aceea, în care apare în uniformă e din 1869, dar nu-i prea samănă. Sofronie în 16 Sept. 1867. Alexandru a expedit din München o ladă, în care a sosit bustul generalului Doda. Pe baza bustului Alexandru la examenul de modelare a căpătat eminență. Bustul s'a făcut la dorința dlui Vichentie Babeș. P. Dragalina în 7 Oct. 1897 către Sofronie: „Zilele aceste a sosit bustul lui Doda, lucrat de Alexandru. Lucrarea e foarte bine executată și nici n'am crezut, că „caprițiosul nostru“ (Alexandru)

să se avânte cândva la opere atât de frumoase. Regret, că nu samănă cu Doda, de sigur pentru că n'a avut fotografia corespunzătoare scopului, (adecă din timpul din urmă, cum a rămas memoria despre el). Eliza Doda, sora lui Doda în 28 Dec. 1897 către Sofronie tata. Dnul Vichentie Babeș va fi dat vre-o fotografie a fratelui nostru, care îl arată mai tânăr, și așa se poate, că aceia, cari îl cunoscă numai cum era în timpul din urmă, vor fi aflat, că nu samănă. Dar cum stau trebile, apoi a fost de ajuns să zică conducătorul (causelor grănițarești) că nu corespunde și să fie toți de acord și așa să nu se vadă bustul fratelui meu, la locul acela unde i-se cuvine să fie nemuritor, căci 10 ani din viață a jertfit-o grănițarilor. Fiului d'tale să-i fie spre onoare îndestulirea profesorilor lui, etc.

Sofronie tata în 24 Oct. 1900 îmi scrie: Eu am acasă un bust în gips al generalului Doda, pe care l-a făcut Alexandru. Am gândit să-l trimit Astrei pentru muzeu. Bine e să fac aceasta? (E natural, că omul când dă spre bătrânețe, în tot anul se schimbă și pentru aceasta omul nici în fotografii de pe mai mulți ani nu samănă, deși fotografiile sunt perfecte. Mai ales, când sunt mai mulți cari pe respectivul om l-au văzut în diferiți ani nu află asemănare, dar e greșală, că la acest bust se cere asemănarea fotografică. E destul, ca să se nimerească cu portretul lui, ori din ce epocă). (Va urma).

a) bugetul comunei politice, respective a comunei bisericesti și a școlii pe baza unui atestat eliberat de autoritatea locală și aprobat din partea oficiului primpretorial (în orașe primar), apoi suma competențelor învățătoresți împreună cu remunerațiile cantonale, — fasonate din partea autorității școlare, — precum și suma venitelor destinate pentru acoperirea acestora.

b) calificarea legală și dreptul de cetățean ungar al învățătorului; că știe corect vorbi și scrie în limba maghiară; că e capabil a propune și că a depus jurământul prescris în §-ul 32 al legii prezente.

c) împrejurarea, că școala respectivă corespunde condițiilor cuprinse în §§-ii 27 și 28 art. de lege XXXVIII din 1868.

d) tot comisiunea administrativă examinează mai departe, dacă planul de învățământ al respectivei școli și înzestrarea ei cu recuzitele necesare, corespund cerințelor legii, în deosebi dispozițiilor cuprinse în §§-ii 16, 17, 18, 19 și 20 ai legii prezente și că în clasa învățătorului pentru a cărui salariu se cere ajutorul de stat, câți elevi ordinari (6—12 ani) vor fi împărțiți.

Intrucât numărul total al elevilor dela respectiva școală ar fi sub 30, pentru o asemenea școală ministrul de culte și instrucțiune publică numai în mod excepțional poate acorda ajutor de stat; dela o școală însă, care și până acum s'a bucurat de ajutor de stat, sau dacă în comuna respectivă e singura cu limbă de propunere maghiară, pe motivul, că nu sunt 30 elevi, dar școala altcum corăspunde cerințelor legii prezente, ajutorul de stat nu se poate denega.

Pentru posturile învățătoresți vacante, ministrul de culte și instrucțiune publică, după constatarea celor cuprinse în punctele a), c) și d) a le §-lui prezent, poate pune în vedere votarea ajutorului de stat, dar ajutorul se va asemna numai după justificarea condițiilor din punctul b).

§. 16.

Ajutor de stat la salariul fundamental sau la cuincuenal numai acelor învățători dela școli profesionale și comunale se dă, în cari obiectele de învățământ satorite prin §§-ii 11 și 55 art. de lege XXXVIII din 1868, în școala de toate zilele, împărțită în 6 despărțăminte, se propun după planul de învățământ stabilit de autoritatea bisericască superioară, respective de ministrul de culte și instrucțiune publică, la sate într'un timp de instrucțiune de cel puțin 8, iar la orașe de 9 luni.

(Va urma).

Indatoririle preotului față de școala confesională.

Lucrare cetită în conferența preotească din tractul Abrudului.

de Iosif Gomboș, paroh.

(Urmare).

Sărăcia o aduc ca motiv al stagnării noastre pe terenul școlar numai aceia, cari n'au nici dragoste, nici vocațiune pentru cariera, pentru oficiul ce-l ocupă.

Adevăratul învățător român nu se poate plânge nici când de săracie. Poporul nostru în învățătorul bun e obișnuit a privi pe unul din cei mai mari binefăcători ai săi. Și ca pe atare nu numai îl stimează, dar cu drag împarte cu el prisosul ostenelelor sale. Casuri speciale n'as voi să amintesc, dar pentru a documenta celele le susțin, vă spun din praxă, că frunțașii poporului nostru nu fac un prânz mai de dai Doamne, ca la acela să nu invite și pe învățătorul bun, adică pe care îl recunoaște poporul de atare. Nu este copil în școală, dela părinții căruia învățătorul cel bun să nu primească — după starea și puterile lui, oarecare cadou, dacă nu în bani și juvaericele, în cele ale hranei, din cari cu înlesnire își poate provedea casa sa.

Prin amintirea acestor împrejurări, n'am intenționat altceva decât să constat, că poporul nostru nu i-se poate asemăna un alt popor, dintre cele conlocuite aici, care să fie mai gata spre a face jertfe pentru școală, pentru aceia, pe cari el îi cunoaște de buni, de vrednici, de binefăcători ai săi.

Deci, pentru că să nu mai existe mo-

tivul săraciei, să căutăm pentru parohiile noastre învățători buni.

Învățătorului bun îi vom putea cu înlesnire urca salariul; avându-se în vedere progresele ce le face învățătorul bun se vor edifica cu înlesnire, — fără ca cineva să se plângă pentru aceasta — școli pompoase; satul tot va sări în ajutor bisericeii și vor solvi nu numai repartițiile, ci prin dăruiți frumoase vor îmbogăți bisericile noastre sărace.

În cazul acesta copiii de școală nu vor merge la vite, nu le va lipsi încălzimintele, nici manualele și recuzitele, chiar și casurile de morb între școlari rar se vor ivi. Acestea am avut fericita ocaziune a le experia eu însumi.

Am firma convingere, că prin satorirea pentru învățător a minimului de salariu în 600 cor., făcut atunci când învățătorii nu cereau această urcare, s'a făcut un mare rău școlilor. După această urcare a salariilor mulți tineri fără vocațiune pentru cariera de învățător au intrat în serviciul școlii ademeniți de o plată mai bună. Ne iubind însă școala, nu sau putut nici distinge prin progres cu elevii lor. În multe parohii unde au funcționat atari învățători, școala e discreditată înaintea poporului. Poporul află, că prestațiunile lor nu-s în raport nici cu salariile lor de până acum, deci ce va zice acum la urcarea salariilor la o sumă cu mult mai mare decât 600 cor.?

La învățătorii buni, salariile sau urcat deja peste 600 cor. și se urcă fără nici o presiune din afară, din buna voe a poporului care îi iubeste. Iar celor răi nu li-s'a urcat salariul și ne având prospecte pentru urcarea salariului lor au pus la cale meetinguri și adunări prin cari cereau salarii mai mari, sub cuvânt că nu mai pot subsista.

Atari adunări și cereri de urcare a salariului erau motivate pentru învățătorii de stat, dar nu pentru învățătorii confesionali. Susținătorii școlilor confesionale au inimă și nu-și lasă pe învățătorii cei buni ai lor în lipse și suferințe. Un salariu fix de 600 cor., cu venitele accidentale ale învățătorului confesional care e bun învățător, face mai mult decât salariul fix de 1200 cor. a învățătorului de stat ori unde ar fi el.

Concluziunea ce o fac e, că numai învățătorii cari n'au vocațiune pentru cariera lor au pus la cale mișcarea din trecut. Că acestora înzadar le urcăm salariile, căci peste 2—3 ani se vor declara din nou de nemulțămiiți, în schimb progresul în școlile ce vor sta sub îngrijirea lor nu va fi nici când satisfăcător.

Urcarea salariului se poate aduce în combinație numai cu învățătorii deplin calificați și aplicați în mod definitiv și cari pot produce dela scanele lor școlare testimonii, că și împlinesc conștiințios datorințele.

N'au se beneficiaze de urcarea salariilor nici învățătorii tolerați, nici cei ce n'au calificarea prescrisă, fie chiar absolvenții ai cursurilor pedagogice sau clericale. Și în fine n'au să beneficiaze de urcarea salariilor nici cei ce au calificatiune, dar nu-s aplicați în mod definitiv.

Acestora nu li-se poate vota salariu anual ca până acum, ci salariu lunar pe timpul cât ține instrucțiunea și acest salariu lunar nu poate fi mai mare de 60 cor.

(Va urma.)

AVIZ.

Părinților și tutorilor, cari vor să-și așeze băieții pe anul școl. 1907/1908 în Internatul român gr. ort. diecezan din Beiuș.

Primiriile elevilor în internatul român gr. ort. diecezan din Beiuș, cari vor frecventa în anul școl. 1907/1908 gimnaziul din loc, se vor face pe lângă petițiune înaintată către Senatul Internatului la adresa subscrișului cel mult până la 15 August n. 1907 cu ajustamentele: testimoniul școl. din anul trecut și atestat medical, cumcă petentul este deplin sănătos.

Taxa de întreținere coroane: 300 la an este a se solvi anticipative în 5 rate

egale de câte 75 cor. plus pe assignată postală 4 bani și anume: în 1 Septembrie, 15 Noembrie, 1 Februarie și 15 Aprilie.

Pentru această taxă elevii vor primi în internat proviziune întreagă, vipt, luminat, încălzit, spălat, scaldă și instrucțiune în studiu. Deodată la înscriere fiecare elev va solvi 10 cor. pentru medicamente, folosirea mobilierului și a recvizitelor.

Fiecare elev va aduce cu sine vestimintele necesarii, din albituri 1/2 duzină, și vestiminte de pat cu 2 schimburi, pepeten, perii de cap, dinți și ghete.

Elevii se primesc pân' la număr stipulat, cel ce părăsește internatul fără motiv acceptabil, va avea să desdauneze institutul cu câte 10 cor. pentru fiecare lună restanță din anul școl.

Elevii vechi, cari se reîntorc să însinue subscrișului până la timpul fixat.

Beiuș, — Belényes din ședința senatului ținută la 1/14 Iulie 1907.

Victor Fildan.

rectorul internatului.

NOUȚĂȚI.

Pentru gimnaziul din Brad. La cassa arhidiecezană a intrat pentru gimnaziul din Brad suma de 60 coroane, dela comuna bisericască *Mociu*, protopresbiteratul Cluj, la care a contribuit parohul Simeon Ciuca cu 20 cor. 30 fil. și cassa bisericască cu 15 coroane. Restul s'a adunat dela mai mulți credincioși.

Examene suspendate. Cu privire la știrea dată și de noi despre suspendarea examenelor de calificare învățătorescă la pedagogia gr. ort. română din Caransebeș, dl profesor *Dr. Ilie Minea* scrie în „Tribuna“, că nu pentru limba maghiară au fost suspendate examenele, ci pentru că inspectorul regesc de școle a cerut să se facă examen oral și din științele naturale, fizică, chemie și economie, conform regulamentul de stat, la ce însă comisiunea examinătoare nu s'a putut învoi, fiindcă regulamentul votat din partea congresului nostru național bisericesc prescrie numai examenul scripturistic din studiile amintite.

Leo Tolstoi, marele scriitor din Rusia n'a murit. Știrea despre moartea sa e desmintită, cu asigurarea, că bătrânul scriitor se află foarte bine, la moșia sa din Iasnaia-Poiana. Trăiască!

Protopresbiter nou. Consistoriul arhidiecezan din Sibiu a numit în ședința plenară ținută Luni, pe părintele *Ioan Hamsea*, paroh în Râșnov, protopresbiter al tractului Zărnești.

Notar al Săliștei în locul fostului notar Nicolae Hențiu, care a trecut la pensie a fost ales Ioan Chirca, fost până acum notar al doilea. Ca notar al doilea a fost ales Octavian Sglimbea.

Adunarea generală a „Asociațiunii“ se va ținea în Bistrița în zilele de 21 și 22 Septembrie, dupăcum am fost anunțat. Aflăm că în Bistrița s'a constituit un comitet însărcinat cu organizarea sărbătorilor ce se vor da cu acest prilej și cari promit a fi splendide. Acest comitet a hotărât să invite pe artistul Zaharie Bărsan cu trupa sa să dea în seara primă o reprezentațiune teatrală, iar în seara a doua se va da un concert din partea Reuniunii de cântări din Bistrița, cu concursul a două dintre cântărețele noastre artistice.

O bogată colecție de mărci postale. Colecția de mărci postale a decedatului maior Hermann von Wissmann se află în vânzare. Colecția cuprinde 18 volume în valoare de peste 85.000 lei. Numai mărcile postale europene ar avea o valoare de 30.000 lei.

Moartea unui chimist celebru. Wilhelm Henric Perkin, vestitul chimist englez a răposat Marți în Londra. S'a născut la 1838 în Londra și a fost discipul celebrului Hoffmann. Perkin a adus prețioase servicii științei chimice și cu decobire chimiei industriale.

La „fondal de 20 bani“ al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruiți: Marcu Jautea, paroh

în Ocna Sibiului și soția sa Elena n. Imbăruș 2 cor., Petru și Nicolae Tradache, în amintirea mamei lor Lina Tradache 1 cor., Vic. Tordășianu 10 bani.

Modificare în legea dărilor. Ministrul de finanțe Wekerle a prezentat dieței un proiect de lege, prin care cei cari plătesc dare fundamentală dela 10 cor. în jos, sunt scutiți de darea de câștig clasa II., cei cu dare fundamentală dela 10—40 cor. plătesc numai 2 cor. dare de câștig clasa II., iar cei cu dare fundamentală dela 40 cor. în sus plătesc 4—6—8 cor. dare de câștig clasa II.

Ministrul de interne, contele Andrássy a dat un ordin, în puterea căruia se detrage ajutorul de stat tuturor învățătorilor, împotriva cărora se pornește cercetare pentru agitație împotriva statului.

Un practicant cu 3—4 cl. gimnaziale, creștere bună și deștept, se primește la Librăria arhidiecezană, Sibiu. Doritorii de a ocupa acest post au să-și înainteze rugățile împreună cu atestatul de botez și școlar: Comisiunii administrative a Librăriei și Tipografiei arhidiecezane, Sibiu.

Al 109 lea. Casariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu“, a solvit ajutorul statutar după răposatul membru Vasile Morariu, sodal pantofar.

Acesta este al 109-lea caz de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibiene.

Greva din Petroșeni. Anul trecut a fost izbucnit greva minerilor din Petroșeni. Procurorul din Deva a ridicat acuză contra alor 52 mineri, sub pretext că au comis delict grave. În zilele trecute s'a adus sentința. Un conducător al grevei a scăpat de pedeapsă prin fugă, alți doi, numiți Andreiu Gutoros și Mihail Kovacs au fost pedepsiți cu câte 3 luni închisoare alții apoi cu câte o lună, 20, 13, și 10 zile închisoare, iar 12 acuzați au fost achitați.

Candidat de avocat deținut. În Oradea-mare a produs mare senzație deținerea candidatului de avocat Gara Akos, unul dintre cei mai cu trecere tineri ai societății maghiare oradene. Gara e acuzat, că ar fi defraudat dela avocatul dr. Měrő Samu, în a cărui cancelarie a fost aplicat anul trecut ca candidat, 630 cor. Gara Akos a fost deținut Marți la 7 ore seara pe strada principală din mijlocul unor prietini. E un tânăr cunoscut și în lumea literară maghiară. A scris poesii, romane și articoli politici. Înainte de aceasta cu câțiva ani a redactat foaia maghiară pentru copii „Mesevilág“.

Explozie în palatul sultanului. Din Constantinopol se anunță, că în palatul de vară al Sultanului, numit palatul de lenidje de pe malul Bosforului, s'a întâmplat o explozie de bombă. Patru persoane au fost grav rănite. Făptuitorii nu au putut fi erați și prinși.

Anarhist rus expulsat din Austria. Din Praga se vestește, că poliția de acolo a deținut pe un anumit Sergiu Kolobrotov, anarhist rus și l-a expulsat din Austria. Kolobrotov nega, că ar fi anarhist, dându-se de profesor de limbi. Poliția însă l-a deținut, pentru că a constat că stă în continuu în contact cu anarhiști boemi.

Un uragan însoțit de o ploaie mare torențială s'a descărcat zilele trecute asupra Vienei și asupra întregii Austrie de jos, pricinuind pagube însemnate caselor, câmpurilor și viilor. Apele Dunării au crescut. Același timp rău a fost și în Boemia și Silesia, unde toate râurile au crescut, dărâmând numeroase poduri de lemn. Câteva sate au fost înecate, numeroase case au fost stricate.

Concert în Iclanzel. Tinerii universitari din Câmpie invită la concertul urmat de dans ce-l va aranja din incidentul Adunării generale a desp. XXV (Ludoș) al „Asociațiunii“ în 4 August st. n. a. c. în sala școlii gr. cat. eventual în caz de timp favorabil în curtea școlii din Iclanzel (gara Radnóth) în favorul bisericeii din loc. Inceputul precis la 7 ore seara. Contribuiri marimonioase sunt a se trimite la adresa: *V. Sucu*, rig. în drept, Mezökapuș.

Poșta redacției.

Dlui P. A. M. în H. Cum vedeți dorința vi se împlinește. Va fi publicată și instrucțiunea de executare, și apoi ambele produse în broșură.

[192] 1-3

Publicațiune.

Pentru liferare de:

1. Pâne de grâu curat.
2. Franzele făcute din făină de grâu curat cu lapte.
3. Făină de grâu curat Nr. 2 și 3.
4. Carne de vită.
5. Carne de vițel.
6. Carne de porc și
7. Unsoare de porc, toate de prima calitate pentru alimentarea alor 220—250 elevi dela seminarul teologic-pedagogic gr. ort. român „Andreian” din Sibiu în anul școlar 1907/8.

Doritorii de a reflecta la careva din aceste poziții să-și înainteze ofertele în scris, provăzute cu timbru de 1 coroană, în persoană, la subscrisul până în 15 August st. n. incluzive, unde vor afla mai deaproape și condițiile speciale pentru încheierea contractului, cum și eventual alte informațiuni. Ofertele intrate după termen nu se vor lua în considerare.

Tot în acest termen se pot înainta în scris oferte pentru resturile de mâncare dela mese și culină.

Sibiu, 16 Iulie n. 1907.

Augustin Bena
econom seminarial.

Nr. 444—1907

[191] 1-3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de învățători dela școlile populare confesionale gr. ort. române din mai jos însemnatele comune în protopresbiteratul gr. ort. al Avrigului se escrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Avrig, trei posturi de învățători, cu salariul anual de câte 600 cor., cuartir și lemne de foc.

2. Porcești, două posturi de învățători, cu salariul anual de câte 600 cor., cuartir și lemne de foc.

3. Viștea-superioară, postul al doilea de învățător, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi de învățători să-și substearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterat gr. ort. al Avrigului în Avrig (posta Avrig, Felek, Szobenyarmegye) până la termenul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătoare la sf. biserică, spre a face cunoștință cu poporul și referințele locale.

Preferiți vor fi cari au cunoștință muzicală și sunt capabili a forma un cor cu școlarii și adulții, cei cu cunoștință din industria de casă și cei cari au participat la vre-un curs de economie pentru înființarea școlii de repetiție economică, pentru cari va avea o remunerațiune deosebită.

Avrig, 1 Iulie 1907.

In conțelegere cu comitetele parohiale, oficiul protopresbiterat gr. ort. al Avrigului.

Ioan Căndea
protopresbiter.

Nr. 313—1907

[193] 1-3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresți din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Iliia se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Iliia, salariu 800 cor. și cuartir în edificiul școlii, eventual relut de cuartir 80 cor., având a presta și serviciul de cantor în Dumineci și sâmbători în strana a doua.

2. Câmpuri-Surdac, salariu 600 cor. și anume: 400 cor. din repartiție, iar 200 cor. din ajutorul ce se primește din fondul școlar eparhial, cuartir și lemne de foc.

Reflectanții la aceste posturi învățătoresți să fie apți a conduce câte un cor bisericesc de adulți, înființate deja în aceste localități.

3. Gurasada, salariu 600 cor., și anume: 240 cor. repartiție pe popor, 160 cor. ajutor dela comuna politică, 100 cor. arânda dela pământuri și 100 cor. din cassa bisericeii.

Dela fiitorul învățător se cere să conducă copiii în corpore la biserică în Dumineci și sâmbători și să cânte răspunsurile Liturgiei.

4. Cerbia cu filia Pogănești, salariu 600 cor. solvibile în rate lunare din repartiție, cuartir în natură, grădina și lemnele necezare uzitate.

Venitele cantonale dela serviciile la cari va participa alesul. Eventual înființând cor bisericesc remunerație separată.

Pentru anii serviți la alte școale și pentru cei serviți numai în mod provizor nu primesc cuincuenalii.

Concurenții își vor așterne rugărilor lor instruite conform normelor în vigoare, în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiterat.

Iliia, 2 Iulie v. 1907.

Oficiul protopresbiterat gr. ort. al traciului Iliia, în conțelegere cu comitetele parohiale.

George Oprea
protopresbiter.

Nr. 325—1907

[194] 1-3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învățători din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Lupșa se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Lupșa, salariu 600 cor., anume 300 coroane dela popor și 300 cor. ajutor de stat, cuartir liber în edificiul școlii și 6 m³ lemne de foc.

In caz că va înființa cor bisericesc alesul va primi și o remunerație deosebită ce se va vota prin comitetul parohial ulterior.

Alesul va fi dator a conduce elevii în Dumineci și sâmbători la serviciul divin, a-i supraveghia în biserică și a cânta cu ei la Liturgie.

2. Valea-Lupșei, salariu 600 cor., din cari dela popor 300 cor. și ajutor de stat 300 cor., cuartir liber și lemne de foc.

Alesul e dator a locui în comună și a cânta cu elevii la liturgie. Vor fi preferiți cei ce pot înființa cor bisericesc și arăta desterități în pomologie.

Concurenții la aceste posturi învățătoresți să-și aștearnă concursurile înzestrate cu documentele necesare în senzul legilor din vigoare subscrisului oficiu protopresbiterat în termenul indicat și să se prezente înainte de alegere și în comuna pentru care au concurat, spre a-și arăta desteritățile în cântat și a face cunoștință și cu poporul.

In conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Ofenbaia, 30 Iunie 1907.

Oficiul protopresbiterat gr. ort. al Lupșei.

Vasile Gan
protopresbiter.

[180] 3-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan în parohia de clasa a II-a Sita-Buzău, pe lângă neputinciosul paroh Ioan Dima, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele parohiale, afară de congruă.

Concurenții vor avea conform normelor în vigoare a se prezenta în parohie în vre-una din Dumineci și sâmbători înainte de alegere cu 8 zile spre a celebra, cânta și cuvânta în biserică.

Concursurile instruite cu documentele recerute vor avea a le așterne în termenul prescripș, oficiului protopresbiterat gr. ort. al Trei-scaunelor în Bereczk.

Sita-Buzău, 24 Iunie 1907.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresbiter.

VASILIE BANN

SIBIIU

str. Ocnei 7 — str. Faurului 16

în casa sa proprie „La Cizma roșie”
cel mai mare

depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii. Pentru provincie comandezele se trimite recomandate, la caz de nu corăspund, se primesc îndărăpt în schimb. [90] 15—

Pentru economi!

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și cailor. Vacile dau prin întrebuițarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare înșământate este pentru oricare econom a întrebuițată acest prav de îngrășare, căci prin aceasta se urcă valoarea, adică prețul vitelor, porcilor și cailor. Prețul 60 fileri.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. Prețul 60 fileri.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuițarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă — pe când altcum nu ne ouă, sau foarte puțin. Prețul 30 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este, că vitele și porcii sufer mult de mâncărimea păduchilor, prin care mâncărime sunt reținuți în îngrășarea și desvoltarea lor, ba chiar slăbesc, încât în loc de a li se ridica prețul, chiar perd din valoare. Fiecare ecorom să întrebuițeze această unsoare. Prețul 20 și 40 fil.

Extracte pentru prepararea rumului și diferitelor liqueruri. Cine voește a-și prepara rum și liqueruri foarte bune și ieftine, să întrebuițeze aceste extracte. Prețul pentru a prepara 1 litră este 40 fileri. Tot atâta și pentru rachi de prune, drojii, slivovită, borovicica și altele.

Thea foarte fină și bună. Prețul 1 pachet 20 fil., 1 kg. 3 și 4 cor.

Syrup de zmeură. Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahar rafinat. 1 kg. 1 cor. 20 fil.

Tinctură contra picioarelor și mânilor înghețate. 70 fileri.

Tinctură contra bătăturilor (ochi de găină). 70 fileri.

Cereți preț-courantul cel mare și-l primiți gratuit.

Toate acestea se capătă la:

Cornel Demeter

apotecar în Szászváros, piața școlii Nr. 37.

[95] 14-52

ÎN 6 ZILE

LA

AMERICA

Transport de persoane

în

Canada și Argentina.

Cereți clarificări.

E de ajuns carte postală.

Răspundem în românește.

Falk et Comp.

Secția românească.

Hamburg

Strada Raboisen Nr. 30.

[4] 3-13

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

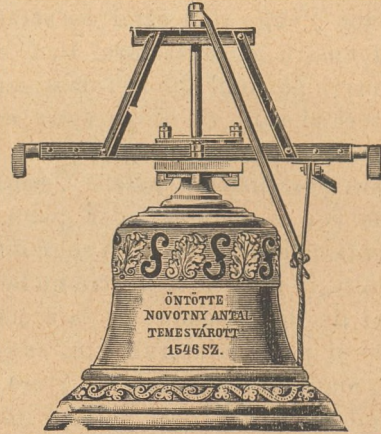
ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (2) 29-41

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

REVERENZI

— In calitatea cea mai bună și ieftină, se pregătesc la —

„Croitoria Universală”,

Ioan Petrașcu,

strada Cisnădiei Nr. 32 SIBIIU — NAGYSZEBEN strada Cisnădiei Nr. 32

[143] 5-5